

Projekt affald i det offentlige rum

Projekt affald i det offentlige rum

Januar, 2026

Rapporten er udarbejdet for Fremfærd.

Se mere på www.vpt.dk

Rapporten er udarbejdet af:

Behave Green ApS

CVR: 40 81 42 80

Frederiksholms Kanal 30 A7

1220 København

behavegreen.dk

Indhold

Om projektet.....	3
Affald i det offentlige rum	4
Rapportens baggrund og fokusområder	4
Affaldsanalyse af sortering i midtbyen	7
Principper for test af affaldssortering i det offentlige rum.....	12
Ungeinddragelse i forebyggelsen af henkastet affald	16
Styrket samarbejde mellem kommuner og affaldsindsamlere	20

Om projektet

Affald i det offentlige rum

Affald i det offentlige rum er en af de svære problemstillinger indenfor emnet 'håndtering og bortskaffelse af affald'. Det er svært, fordi det offentlige rum generelt er præget af en lav grad af ejerskab og ansvar, og at mange offentlige rum – så som stier, banegårde, busstationer mv, - er gennemgangsrum, hvor folk har travlt. Der er derfor stor risiko for, at affald ikke ender i affaldsbeholderne, men blot henkastes.

Samtidig er renhold af det offentlige rum vigtig for, at vi alle trives i, og har lyst til, at opholde os i byens parker, gågader, og andre områder, og har en god oplevelse med at bevæge os rundt i byen og i naturen. For at sikre denne gode oplevelse, opererer de danske kommuner med et bagtæppe af administrative medarbejdere, der koordinerer opstilling af beholdere, indsamling af affald, bortskaffelse og meget andet. Dertil er hundredvis af driftsmedarbejdere, der sørger for at tømme, vedligeholde, renholde og meget andet. Det involverer udgifter til udstyr, fejebiler, affaldsbeholdere, lønninger og en række andre driftsomkostninger, kommunen skal balancere.

Affald i det offentlige rum står kun til at blive en større udfordring i takt med, at der bliver genereret mere affald. Forebyggelse af affald er derfor fortsat et centralt spørgsmål for mange kommuner. Dertil er det i skrivende stund stadig uklart, i hvilket omfang kommunerne skal implementere affaldssortering i det offentlige rum. Det er derfor uvist, hvad kommunerne får af udgifter til nye affaldsbeholder, nye arbejdsgange og andre potentielle udvidelser af driftsomkostningerne som følge implementering af sortering.

Det er på denne baggrund, at denne rapport er skrevet og de projekter, der udgør rapportens genstandsfelt, er udarbejdet. Rapporten er afslutningen på projektet *affald i det offentlige rum*, som er afviklet af konsulentvirksomheden Behave Green fra maj-december 2025. Projektet er en del af Fremfærd, som er et samarbejde på tværs af parterne på det kommunale arbejdsmarked om udvikling af velfærdssamfundets kerneopgaver. Projektets styregruppe har bestået af Julie Bülow Appelqvist, specialkonsulent i Kommunernes Landsorganisation, og Morten Rytter, konsulent hos Fagligt Fælles Forbund (3F).

Rapportens baggrund og fokusområder

I 2025 er et af Fremfærds fokusområder at udvikle løsninger til affaldshåndtering i det offentlige rum. Løsningerne skal lægge vægt på samarbejdet internt og eksternt i kommunen med særligt henblik på involvering af driftspersonale. Løsningerne skal skabe bedre processer og arbejdsgange i forbindelse med forebyggelse, indsamling, håndtering og bortskaffelse af affald, samt adressere sortering af affald i det offentlige rum.

For at kickstarte processen blev der den 7. maj 2025 afholdt en konference med temaet Affald i offentlige rum med deltagelse fra 16 af landets kommuner og andre aktører på affaldsområdet.

De deltagende kommuner havde i forbindelse med konferencen mulighed for at byde ind med forslag til forandringsprojekter på området affald i det offentlige rum, som de kunne få gratis konsulentbistand til at udvikle for at deltage i projektet. Ud af de i alt 14 forslag blev der udvalgt fire, som projektet gennemførte. Hvert projekt er beskrevet i delrapporterne 1-4, som du finder vedhæftet denne tværgående opsamling på projektet:

Affaldsanalyse af sortering i midtbyen
(Silkeborg Kommune)

Anbefalinger til test af affaldssortering i det offentlige rum (Hvidovre Kommune)

Ungeinddragelse i forebyggelsen af henkastet affald
(Frederiksberg Kommune)

Styrket samarbejde mellem kommuner og affaldsindsamlere om indsamling af henkastet affald
(Odense Kommune)

De fire delprojekter indeholder en række spændende betragtninger på hver deres område – hvad enten det drejer sig om sammensætningen af sorteret

affald i det offentlige rum, gode anbefalinger til opsætning af beholdere, unges syn på, hvorfor affald henkastes, eller forskellige måder at afhente affald efter en civil affaldsindsamling. Koger vi disse mange betragtninger ned til en bouillonterning, kan vi udpege fire overordnede linjer, der danner skitsen til nogle mere generelle anbefalinger, som udspringer af projektet.

1) Styrk samarbejder

I takt med at affald og ressourcer får større opmærksomhed, bliver opgaven både større og mere kompleks og involverer flere aktører. Derfor er der behov for at se på, hvordan samarbejder på tværs af kommuner, erhverv, civilsamfund, uddannelsesinstitutioner o.l. kan styrkes. Derudover kan der være behov for at styrke det interne samarbejde i kommunen mellem forskellige afdelinger, funktioner og kompetencer. Affald i det offentlige rum er en særlig kompleks opgave med mange målgrupper, forskellige lokationer og typer af adfærd samt få generaliserbare løsninger. Derfor er samarbejde særligt vigtigt på dette område.

2) Inddrag og udveksl erfaring

Som supplement til ovenstående peger projektet på værdien af at inddrage forskellige aktører og understøtte en bredere erfaringsudveksling. Opgaveløsningen styrkes gennem inddragelse af flere perspektiver på, hvordan eksempelvis implementering af affaldssortering eller forebyggelse af henkastet affald kan forbedres. Dette kan ske ved at inddrage eksterne aktører som civilsamfundsorganisationer og relevante målgrupper, herunder unge, samt ved at styrke den interne erfaringsudveksling på tværs af kommunale funktioner, herunder politisk betjening, administration og drift. Inddragelse kan både være med til at understøtte opgaveløsning og skabe legitimitet og overblik hos medarbejdere i en organisatorisk forandring.

3) Styrk kompetencer

I takt med at opgaven med håndtering af affald i det offentlige rum bliver mere kompleks, stiller det øgede krav til arbejdsgange, viden og kompetencer. Som det fremgår af delprojekterne, står den kommunale drift i særlig grad over for nye opgaver, især i relation til affaldssortering. I den forbindelse er det væsentligt at kortlægge, hvilke kompetencer opgaveløsningen reelt forudsætter. Det kan eksempelvis omfatte viden om affald og ressourcer, cirku-

lær økonomi, kommunikation, borgerdialog og målgruppeinddragelse. Opbygning af nye kompetencer kan bidrage til mere hensigtsmæssige arbejdsgange og en styrket fælles forståelse af opgaven.

4) Genbesøg antagelser

Da affalds- og affaldshåndteringsområdet er i kontinuerlig udvikling, er det væsentligt løbende at genbesøge og udfordre eksisterende antagelser. Dette sker i nærværende projekt. Det kan være relevant at stille grundlæggende spørgsmål til egne forståelser og praksisser, herunder: Hvad er formålet med affaldssortering? Hvornår kan en sorteringsløsning vurderes som tilstrækkelig? Hvor er det mest hensigtsmæssigt at placere affaldsbeholdere? Hvordan defineres et velfungerende pilotprojekt? Og handler indsamling af henkastet affald udelukkende om selve indsamlingen?

Rapporten giver ikke nødvendigvis entydige svar på disse spørgsmål, men de gennemførte undersøgelser kan bidrage til at fremme refleksion og kvalitetsrettet dialog om den fortsatte udvikling af området affald i det offentlige rum.

Herunder finder du et resume af de fire delrapporter, samt nogle perspektiveringer og mere generelle overvejelser om de forhold og problemstillinger, de fire projekter peger på i forhold til temaet 'affald i det offentlige rum'.

Vedhæftet denne tværgående rapport, finder du de fire delrapporter, som du kan læse i deres helhed og i de enkelte analyser og problemstillinger. God fornøjelse.

Affaldsanalyse af sortering i midtbyen

Projektets problemstilling

Silkeborg Kommune ønskede at få svar på det spørgsmål, som nok er i baghovedet på mange, når de skal implementere affaldssortering i det offentlige rum: giver det overhovedet mening? Med det forstås her, om der faktisk er noget affald, der bliver korrekt sorteret og kan sendes til genanvendelse. Det er et stort spørgsmål for særligt en kommune, når der skal bruges ressourcer på at købe nye affaldsløsninger og opstilles ekstra spande, så borgerne har mulighed for at sortere i det offentlige rum. Der er øgede driftsomkostninger, når medarbejderne skal hente flere sække, og der f.eks. skal bestilles sække i forskellige farver til at holde styr på fraktionerne. Er sorteringsgraden i fraktionerne for lav, risikerer affaldet at ryge til forbrænding. Så er spørgsmålet, om indsatsen står på mål med effekten, og om det hele i sidste ende nytter noget?

At dokumentere fraktionernes renhed – altså at f.eks. en affaldsbeholder til glas indeholder tilstrækkeligt glas til, at den kan sendes til genanvendelse – kan derfor være vigtigt for, at en kommune kan retfærdiggøre over for både byrådet og borgerne, at det giver mening at bruge ekstra ressourcer på at affaldssortering i det offentlige rum.

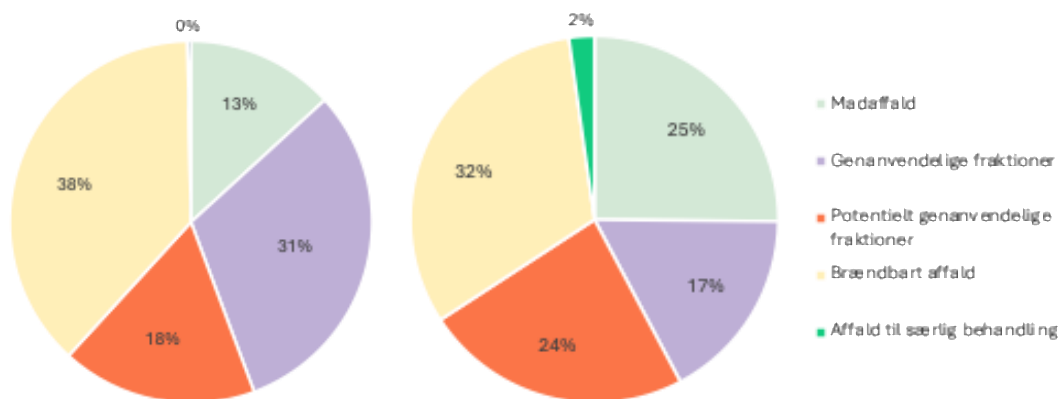
I projektet foretog Behave Green sammen med Silkeborg Kommune en analyse af indholdet fra fem affaldsøer med sortering og fem individuelle beholdere til restaffald. Det gav både mulighed for at vurdere renheden af fraktionerne fra affaldsøerne og sammenligne dem med, hvor meget genanvendeligt materiale der er potentiale for at trække ud af de individuelle beholdere til restaffald. Affaldsøerne består af tre beholdere: en til glas- og metalaffald, en til plast- og mad- og drikkekartonaffald (MDK) og en til restaffald.

Projektets resultater

Generelt blev der fundet en mindre andel af genanvendelige fraktioner fra restaffaldsbeholderne ved øer (knap en femtedel), hvor der var mulighed for sortering, hvorimod genanvendelige fraktioner udgør knap en tredjedel af restaffald fra individuelle beholdere uden mulighed for sortering. I restaffald fra øerne består størstedelen af genanvendelige fraktioner pudsigt nok af plast, selvom der er mulighed for at udsortere plast i sorteringsøen. I restaffald fra de individuelle beholdere fordeler det genanvendelige affald sig mere

jævnt på tværs af alle de genanvendelige fraktioner. Der er helt tydeligt fundet mere glas i de restaffaldsbeholdere, der står individuelt. Fra øer udgør glas under 1 %, hvorimod glas udgør 6 % af restaffald fra individuelle beholdere. Der sker altså en udsortering.

Restaffald fra hhv. individuelle beholdere og øer

Analysen tegner således et billede af, at affaldssortering i det offentlige rum i Silkeborg Kommune virker. I projektperioden var der ingen meldinger om, at modtageranlægget ikke ville godtage de udsorterede fraktioner. De opstillede affaldsøer har en effekt på genanvendelsespotentiale. Og modsat nogle forestillinger om affaldssortering i offentlige rum betyder opstilling af sorteringssøer med tre beholdere i Silkeborg Kommune ikke, at du blot får tre beholdere til restaffald i stedet for én.

Perspektivering

Analysen fra Silkeborg viser plads til forbedring. Men vi må også spørge os selv: er 100 % renhed i affald fra det offentlige rum målet? Fx viser undersøgelsen, at der er cirka 50 % korrekt sorteret plastaffald i affaldsøerne. Men i en situation, hvor langt størstedelen af det danske plastaffald stadig ender på forbrændingsanlægget (<https://plastikviden.dk/plastik-i-tal>), må 50 % siges at være et skridt i den rigtige retning. Det bør her nævnes, at Silkeborg Kommune afsætter affaldet fra det offentlige rum samme sted som de husstandsindsamlede fraktioner. De har i testperioden ikke modtaget besked fra modtageanlægget om fejl. Det tyder på, at det pågældende anlæg gerne vil modtage affaldet som det er.

Et andet spørgsmål er, hvor generaliserbar den viden, vi har fået fra Silkeborg, er? I delrapporten bliver der perspektiveret til en lignende undersøgelse fra Aarhus Kommune, der tegner et lignende resultat. Men der er behov for flere undersøgelser af, hvordan det faktisk går med affaldssortering i det offentlige rum, i takt med at den bliver udrullet. Affaldssortering bør ikke underlægges pessimistiske myter om, at det ikke kan betale sig. Men den bør også undgå for højtravende forestillinger om at redde verden og miljøet. Vi skal kunne leve med, at begge dele er sandt på samme tid.

Et spørgsmål, som sammenligningen med undersøgelsen i Aarhus videre rejser, er, hvilken forebyggende indsats det kan være gavnligt at fokusere på, hvis vi skal lykkes med både at reducere og sortere affald i det offentlige rum. For både Silkeborg og Aarhus-rapporten kan vi se, at særligt to-go emballage som kaffekopper og plastemballage til kolde drikkevarer fylder meget i affaldet – både ift. volumen og antal. Denne undersøgelse bekræfter ligesom andre undersøgelser værdien af at gå væk fra engangsmaterialer.

Dertil ligger der – som påpeget af projektets følgegruppe - i baggrunden af projekterne i Silkeborg og Hvidovre spørgsmålet om, hvad kommunerne kan gøre med alt det inventar, de potentielt skal skifte ud. Kommer opstilling af affaldsøer rundt omkring i landet til at betyde, at hundredtusindvis af restbeholdere skal skrottes? Kan der udvikles løsninger, der tilgodeser den eksisterende affaldsinfrastruktur? Eller hvordan kan vi sørge for, at de cirkulære ambitioner gennemføres i sin helhed?

Afslutningsvis – og gennemgående for alle projekter – lurder det store spørgsmål om karakteren af implementeringen af affaldssortering i det offentlige

rum, som formelt set skal implementeres i 2026. Implementeringen skal sikre, at alle danskere har mulighed for at sortere deres affald, hvad end de er i det private, erhverv eller i det offentlige rum. I skrivende stund står de kommuner, som projektet har været i kontakt med igennem forandringsprojekterne og igennem projektets følgegruppe, med en række ubesvarede spørgsmål. Det primære spørgsmål gælder finansiering: er finansiering tilstrækkeligt til at understøtte implementeringen af affaldssortering i det offentligt rum?

Principper for test af affaldssortering i det offentlige rum

02

Projektets problemstilling

Hvidovre Kommune ønskede at skabe et beslutningsgrundlag for, om det giver mening at påbegynde test af affaldssortering i det offentlige rum, og hvordan det i så fald bedst kan gøres. For at besvare det spørgsmål tog Be-have Green ud på fem lokationer og lavede observationer sammen med driftsmedarbejdere og afholdt workshops sammen med driftsteamet, hvor udfordringer og placeringer blev gennemgået. Dertil kiggede projektet på erfaringer fra andre kommuner i den endelige udarbejdelse af anbefalingerne.

Projektet har fokuseret på, hvilke design- og driftsløsninger der kan fungere i praksis således, at driftspersonalet bedst muligt kan udføre deres arbejde. Dertil har projektet kigget på, hvilke fraktioner der er realistiske at sortere for en ordentlig og høj genanvendelse. Og slutteligt har projektet kigget på betydningen af borgernes bevægelsesmønstre for, at affald bliver smidt i beholdere og sorteret korrekt.

” For mig er afstanden til spande vigtigt. Hvis der er for langt til spanden, smider folk det på gaden.

Borger, Hvidovre

Projektets resultater

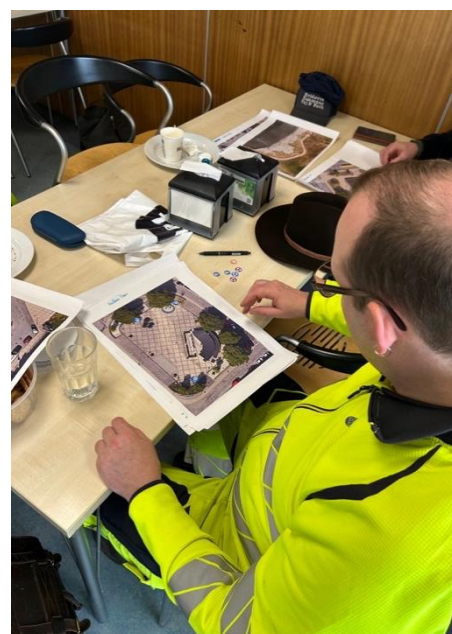
På baggrund af denne analyse kommer projektet med tre anbefalinger til at opstarte test af sortering af affald i det offentlige rum:

1. Driftspersonalet anbefaler ensartede, driftsvenlige beholdere og farvede sække. De skal være fugle- og rottesikrede, og så ønsker driftspersonalet mulighed for at tilpasse placeringer efter sæson og belastning.
2. Placering og design skal følge borgernes naturlige bevægelse, være synlige på afstand og understøtte intuitive valg – fx gennem store piktogrammer, klare farver og indkast fra siden.
3. Valg af fraktioner: Analyser og erfaringer peger på, at restaffald, glas-/metallaffald og plast-/mad- og drikkekartonaffald er hensigtsmæssige og realistiske fraktioner i det offentlige rum. Andre fraktioner (herunder madaffald) bør fravælges på grund af lav sorteringskvalitet og praktiske udfordringer.

Projektet peger mere generelt på en række af de hensyn, der skal gå op, når vi vælger affaldssorteringsløsninger til det offentlige rum. Placering af beholderne skal være sådan, at den fremmer korrekt sortering og generel forebyggelse af henkastet affald. Det samme skal design af og kommunikation omkring beholderne. Dertil er det vigtigt, at de nye spande og placeringer fortsat understøtter driftspersonalets arbejdsgange, hvilket gør det vigtigt at tage dem med i et beslutningsforløb.

Slutteligt havde Hvidovre Kommune et ønske om, at deres medarbejdere modtog opkvalificering ift. bedre at forstå den forandring, de skulle være en del af. Derfor afviklede Behave Green en undervisningsgang for medarbejderne, hvor de lærte om affaldets veje, sortering, affaldshierarkiet og typiske myter om affaldssortering.

Én ting er driftspersonalets forståelse for opgaven ift. at vide, hvornår affald er korrekt sorteret. En anden ting er den arbejdsglæde og forståelse, der ligger i at vide, hvorfor sortering i det offentlige rum skal implementeres. Det gælder både de rent politiske og juridiske dimensioner, som udgør det strukturelle bagtæppe for de ændringer, driftspersonalet oplever i deres hverdag. Men endnu vigtigere gælder det forståelsen af, hvorfor vi skal sortere og genanvende, og det bidrag det gør til den grønne omstilling og cirkulære økonomi. En større indsigt i dette, kan være med til at understøtte medarbejdernes forståelse og engagement for opgaven, samt potentielt klæde dem bedre på til evt. dialoger med borgere, når de arbejder i det offentlige rum.

Perspektivering

Det peger dog også ind i en større diskussion om driftspersonalets rolle i den grønne omstilling. I andre, lignende brancher, såsom renovationschauffører og genbrugspladspersonale, har vi set, hvordan den grønne omstilling og cirkulære økonomis indtog på arbejdspladserne stiller nye krav til medarbejderne (se fx rapporten [Hvem tager Skraldet?](#)). Det gælder både ift. kendskab til

affaldets veje, cirkulær økonomi og grøn omstilling, men også ift. nye kompetencekrav i form af borgerrettet og ofte opsøgende dialog, konflikthåndtering og kompetencer til at kommunikere værdi af og mening med affaldssortering.

En gennemgående diskussion i projektet har været, hvordan succeskriteriet for affaldssortering bør se ud. Ifølge [klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi](#), skal "affaldssortering i det offentlige rum ... fremmes, især de steder, hvor der er flest mennesker og mest affald." Men rent adfærdsmæssigt er de steder, hvor der er flest mennesker og affald ikke nødvendigvis der, hvor du har størst chance for at opnå en god affaldssortering. Det er steder som banegårde, butiksgader og andre steder, hvor folk er på gennemgang, har travlt og er fokuserede på andre ting. Steder som parker, havneområder eller andre steder, hvor folk opholder sig i længere tid og evt. har en tilknytning, kan måske give bedre resultater og potentielt give bedre sorteret affald – om ikke andet kan man starte der, for at komme godt i gang.

Ungeinddragelse i forebyggelsen af henkastet affald

03

Projektets problemstilling

Frederiksberg Kommune havde et ønske om at sætte fokus på inddragelsen af unge i forebyggelse af henkastet affald. Det drejer sig særligt om at finde ud af, hvordan de unge kan inddrages i at forebygge det affald, der opstår på stier og i parker, der forbinder uddannelsesinstitutioner og steder, hvor man kan købe mad, snacks og drikkevarer.

Til det formål tog Behave Green ud og lavede interviews og såkaldte brugerrejser, hvor vi fulgte de unge fra uddannelsesinstitutioner til indkøbssteder på en helt almindelig skoledag. Det blev gjort for at få en bedre forståelse af, hvordan de unge ser problemet med henkastet affald, og hvilke løsninger de ser. Derudover var vi ude og tale med driftspersonalet fra Frederiksberg Kommune om deres oplevelse af situationen og de unge samt med lokale erhverv.

Projektets resultater

Projektet viser, at de unge gerne stiller op, når de – som i dette tilfælde – bliver spurgt til deres vaner og holdninger til henkastet affald. Det viser derfor, at det både er muligt og nyttigt at inddrage unge i forebyggelse. Det kan f.eks. være i forbindelse med at udtænke opsætning af spande i et område, designe kampagner til at forebygge henkastet affald eller til møder mellem kommunen og relevante uddannelsesinstitutioner om forebyggelse af henkastet affald.

Sådanne indsatser kan passende kombineres med generel oplysning om affald, forebyggelse og cirkulær økonomi. Som delrapport fire beskriver, er der også gode muligheder for at organisere affaldsindsamlinger med skoler, som

kan skabe bevidsthed om forebyggelse af henkastet affald og renhold – f.eks. i samarbejde med Danmarks Naturfredningsforening.

Så må jeg indrømme, at så kan man godt lige smide det på jorden. Det gør man engang i mellem, hvis der ikke lige er nogen skraldespand. [...] Det er meget almindeligt, at man lige smider noget.

Mand, 18 år, Frederiksberg HF

Undersøgelsen viste, at de områder, hvor de unge færdes, er karakteriseret af en følelse af manglende ejerskab og bevidsthed om renhold og driftspersonalets arbejde. Derfor kan der arbejdes på at synliggøre affald, ansvar og driftspersonalet gennem fx målrettede kampagner. Affaldsløsninger kan tilpasses "hotspots" i de unges bevægelser – fx pauser og overgangszoner – med korrekt placering og type af beholdere. Kommunikation anbefales at kobles til personlige relationer og aktiviteter, der styrker ejerskab og tilhørsforhold, frem for generelle budskaber. Skolerne kan inddrages aktivt, da eleverne bruger området dagligt, og skoleåret giver naturlige rytmer til at påvirke normer. Et tværgående samarbejde, især med skolerne, kan etableres som ramme for konkrete initiativer, der ændrer affaldsadfærd.

Perspektivering

Unge er blot én blandt mange målgrupper i det offentlige rum, og intet tyder på, at unge nødvendigvis genererer mere affald end andre borgergrupper generelt. Men som andre aktører i det offentlige rum genererer de affald specifikke steder i overensstemmelse med deres adfærd og vaner. Unge færdes i nogle tilfælde steder, hvor folk er mere intolerante over for henkastet affald. Hvis vi f.eks. ser affald henkastet på et butikstov, skærer det ikke lige så meget i øjnene, som hvis vi ser det henkastet i en flot park eller på en kirkegård. Og unge – særligt hvis de stadig bor hjemme – samles netop sådanne steder for at socialisere.

På denne måde kan unge generere affald de "forkerte" steder, altså steder hvor der bliver lagt ekstra meget mærke til det, og hvor en kommune derfor i højere grad risikerer at få en henvendelse fra en borger, som kommunen skal bruge ressourcer på at administrere.

[Problemet] er i grupper, helt klart. Jeg tror faktisk aldrig, jeg har set én smide affald, hvis de bare var alene.

Mand, 30 år, specialarbejder

Problemstillingen med unge og forebyggelse af henkastet affald peger derfor på et mere generelt problem om affald i det offentlige rum: Det offentlige rum er karakteriseret ved mange forskellige målgrupper med mange forskellige former for adfærd og adfærdsmønstre. Det er det, der gør affald i det offentlige rum så svært: Hvordan designer man løsninger til så mange forskellige behov og adfærdsmønstre? Affald i det offentlige rum er altså ikke kun, som det ofte fremstilles, et spørgsmål om mangel på ansvar, men også et spørgsmål om mangel på generelle løsninger, der passer til et sammensurium af forskellige behov og adfærdsmønstre.

Styrket samarbejde mellem kommuner og affaldsindsamlere

04

Projektets problemstilling

Odense Kommune havde et ønske om at kigge på, hvordan man kan styrke samarbejdet mellem kommuner og civile affaldsindsamlere. De civile affaldsindsamlere leverer et rigtig godt bidrag til kommunens driftsmæssige opgaver med renhold af natur og byrum. Samtidig mobiliserer affaldsindsamlingerne borgerne til at engagere sig i deres kommune og lokalsamfund, hvilket er en vigtig ambition hos mange kommuner at skabe et godt grundlag for. Derfor sætter Odense Kommune stor pris på samarbejdet med de civile affaldsaktører, og derfor var der et ønske om at kigge på muligheder for at forbedre samarbejdet.

Det kan særligt være i forhold til bortskaffelse af affaldet efter indsamlinger, hvor der kunne opstå en række kommunikationsproblemer mellem kommune og affaldsindsamler. Det kunne være i forhold til affald, der ligger i lang tid og derfor kan tiltrække dyr eller har risiko for at blive spredt, affald der indeholder farlige genstande eller storskrald. Det kan medføre ekstra driftsmæssige omkostninger for en kommune og skabe knaster i et samarbejde.

Gennem research, interviews og et arbejds møde mellem repræsentanter for en række af landets kommuner, samt fra de tre største civile affaldsindsamlere Danmarks naturfredningsforening, Hold Danmark Rent og En for Holdet, kortlagde projektet de problemer, der kan være med samarbejdet.

Projektets resultater

En af hovedudfordringerne er, at det generelt kan være svært at forstå, hvordan en kommune fungerer. Landets 98 kommuner fungerer meget forskelligt i forhold til både ressourcer og organisering. Nogle har en medarbejder som har fået ansvar og årsværk til at stå for at koordinere affaldsindsamlinger. Andre gør det på ad hoc basis. Nogle har ressourcer til at bortskaffe affaldet fra affaldsindsamlinger. Andre har ikke. Nogle bruger en ekstern renovatør til bortskaffelse af affaldet. Andre bruger f.eks. vej og park. Og på denne måde kan der være mange forskellige løsninger på det samme problem. Til at hjælpe med denne forventningsafstemning, har et af projektets resultater

været en underside, som kommuner kan blive inspireret af og oprette på deres egen hjemmeside. Denne underside indeholder bl.a. kontaktoplysninger på den affaldsansvarlige i kommunen og gode tips til bortskaffelse af affald ved indsamlinger. Undersidens elementer kan findes i "Delrapport 4 – Styrket samarbejde mellem kommuner og affaldsindsamlere om indsamling af henkastet affald".

Dertil kan det være svært for udefrakommende at forstå de begrænsninger en kommune er underlagt i forhold til det driftsmæssige årshjul, budgetter, politiske prioriteter, arbejdsmiljø mv. – en klassisk problemstilling, hvor det tunge bureaukrati møder det agile civilsamfund.

Vi vil meget gerne samarbejde. Men det skal passe ind i vores planlægning. Og alle uforudsete opgaver er svære at få til at passe ind.

Kommunal medarbejder

Men det er også en udfordring i forhold til, at det generelt er svært at forstå en kommunes interne processer og arbejdsgange, og at disse kan være forskellige fra kommune til kommune. Derfor er det en fordel, at civilsamfund organisationer er åbne og nysgerrige i deres møde med kommunerne, og sætter sig ind i kommunernes årshjul, driftsopgaver ressourcemæssige begrænsninger. Omvendt er det vigtigt at kommunerne kommunikerer tydeligt om, hvordan de kan stå til rådighed til at samarbejde om en opgave mens vi samfundsorganisation, som fx affaldsindsamlinger.

Perspektivering

En ting er at styrke samarbejdet mellem kommuner og civile affaldsindsamlere. Men en anden ting projektet havde fokus på, er det interessante og vigtige offentlig-private samarbejde om renhold af offentlige områder. Selvom de civile organisationer indsamler imponerende mængder affald, er det i sidste ende kommunen der står med opgaven. Men hvad kommunerne ikke i samme grad kan gøre, er at skabe den oplysnings- og dannelsesmæssige dimension omkring renhold og forebyggelse af henkastet affald, som de civile organisationer kan gøre. Derfor er samarbejdet særligt vigtigt.

Affaldsindsamlinger indeholder dertil en række andre fordele end blot det at samle affald. For at samle affald er sjældent blot at samle affald. Affaldsindsamlinger er relativt nemme at organisere, da du skal bruge meget lidt udstyr, og ikke er afhængig af hverken lokaler eller teknisk, kompliceret udstyr.

Det er vigtigt, at affaldsindsamling er for alle og kan rumme alle.

Lisbeth Olesen, En for Holdet

Dertil er det en nem opgave at udføre, hvilket gør at mange forskellige målgrupper kan deltage: børn, børnefamilier, ældre mv. Derfor kan affaldsindsamlinger også bruges som et socialt omdrejningspunkt for en række forskellige socialt udsatte grupper, hvor et fællesskab kan opbygges omkring en simpel, engagerende og meningsfuld aktivitet.

Som det kom frem på arbejds mødet, skaber de øgede krav til sortering en bekymring hos de civile affaldsindsamlere. Hvis de bliver underlagt strenge sorteringskrav, frygter de, at det potentielt kan påvirke engagementet i affaldsindsamlinger, begrænse folks mulighed for at deltage samt øge omkostningerne til udstyr.

Denne bekymring afspejler en mere generel udfordring i forbindelse med den grønne omstilling: at nye tekniske, juridiske og adfærdsmæssige krav kan få konsekvenser for vores sociale liv og aktiviteter.